

підпорядкований не тільки доброму функціонуванню тіла, але й благу цілої особи. Людське буття може бути лише ціллю, але ніколи засобом.

Науковий керівник: завідувач кафедри філософії та соціології НМУ імені

О. О. Богомольця, д.ф.н. – Васильєва І. В.

Куцепал С. В.,

д.ф.н., проф., завідувач кафедри

гуманітарних та соціально-економічних

навчальних дисциплін Полтавського юридичного інституту

Сутність та соціальне значення релігії за доби постмодерну

Будь-яка нова епоха, що проголошується в культурі, мистецтві або науці, викликає необхідність визначити зміст попереднього циклу, оскільки нове завжди пов'язане з пам'яттю про минуле, з визначенням хронологічних рамок та генеалогії попереднього проміжку часу. Постмодерн, будучи парадигмою сучасної філософії, звісно, не виникає з нічого: він екзистенційно-онтологічно пов'язаний з філософією Модерну, хоча й потрактовує основні положення останньої досить своєрідно.

Епоха модерну розірвала сакральний світ, котрий був таким зручним та зрозумілим, відокремила природне від божественного, позбавила світ єдності, не замінивши цю єдність нічим рівноцінним. Зійшовши з небес на землю, суб'єкт не знайшов там справжнього притулку, загубився у світі об'єктів та речей, котрими маніпулюють різноманітні технології. Головними менеджерами цього технізованого світу стали раціоналізація та суб'єктивізація. А позаяк природа, як відомо, «не терпить порожнечі», то індивідуальний суб'єкт, що відокремлюється від розуму, потрапляє у залежність від економічної або політичної влади. Відбувається розчаклування модерного світу (М. Вебер),

котре не вичерпується лише зникненням сакрального та загибеллю міфів, – головна небезпека полягає у втраті єдності світу.

Виникає так звана «криза історичної ідентичності людства», оскільки постмодерн – це не якийсь певний проект, а знакова відмова від відкриттів та досягнень просвітницької епохи, відмежування від моністичного стилю мислення, що базувався на гранднаративах Модерну, широке використання ідеологічних симулякрів та новітніх міфологем, які маскують тотальну світоглядну порожнечу.

Постмодернізм відкидає функціональну диференціацію між царинами соціального життя (мистецтво, економіка, політика), відмовляється визнавати їхню взаємодоповнюваність, маніфестує неможливість використання сферами соціального життя інструментального розуму. Якщо раніше домінуючою була картина світу, де людина була розташована «перед світом», а тому мала здатність розуміти його та відтворювати у певних образах, то людина постмодерної картини світу опиняється всередині світу, вона позбавлена дистанціювання, замінником якого постає мережа комунікацій.

Класичний автономний суб'єкт трансформується у суб'єкта «нарцисичного споживання» (С. Жижек), відповідно виникають нові сценарії співвідношення секуляризації та «релігієзації» у сучасному західному суспільстві. На пострадянському просторі ситуація доповнюється специфічними проблемами, які характеризують посткомуністичну державність – відсутність тоталітарної ідеології, що панувала десятиліттями і визначала як світоглядну, так і моральну орієнтацію особистості, соціальна апатія, посилення соціально-економічної нерівності тощо. Наслідком цього стає формування позитивного образу релігії як в індивідуальній, так і у суспільній свідомості, збільшення кількості релігійних конфесій, поява неорелігій, перетворення релігії на своєрідний ерзац відсутньої ідеології, яка дозволяє віднайти втрачену ідентичність та постає своєрідним соціально-політичним інтегратором.

Усе це актуалізує низку нагальних проблем, а саме: визначення специфіки релігійної свідомості, подолання розриву між психологізмом та соціологізмом під час аналізу релігійних феноменів, розкриття ролі релігії у функціонуванні сучасного соціуму, взаємовідносини держави та церкви, діалектика релігійної та національної ідентичності, міжконфесійні конфлікти тощо.

Релігія перетворюється на суттєвий культуроформувальний чинник, що надає змогу розкрити глибинні потреби внутрішнього світу людини. Саме релігія забезпечує своїм прихильникам належність до певної єдності, до своєрідного єдиного світу, надає можливості для самоідентифікації, духовного єднання з іншими людьми. Релігія виконує роль соціального регулятора, який упорядковує соціальні відносини, здійснює контроль над поведінкою людей через певні обмеження їхньої соціальної активності, і, хоча не має такої формальної визначеності як право, проте підтримується внутрішнім переконанням особистості, авторитетом божественної волі. Релігійна регуляція в умовах постмодерного соціуму спрямовується на інтеграцію та консолідацію різноманітних прошарків суспільства, сприяє поглибленню демократії, шануванню прав та гідності особистості.

Варто пам'ятати також про стрімкий розвиток засобів комунікації, наслідком чого стає географічне поширення різних релігійних течій, трансформація останніх, пристосування до потреб та інтересів певних регіонів. Також зростає кількість тих, хто задовольняє свої релігійні потреби за межами релігійних спільнот, модернізує традиційні релігії, синкретично поєднує їх з іншими релігійними традиціями.

Містичне спілкування з Богом, до якого віками прагнула людина, поступається місцем соціальному служінню, а належність до певної релігійної традиції вже не є атрибутивною ознакою того чи іншого етносу.

Сучасна церква адаптується до запитів часу, відбуваються трансформаційні процеси у релігійних конфесіях, посилюється соціальна складова світових релігій, що надає можливість релігійним конфесіям

убезпечитись від загроз секуляризованого світу, збільшити свою присутність і впливи на людину не лише в масштабах певної країни, а й у глобальному вимірі.

*Левит Т. И.,
студентка 2 курса Национального университета
«Юридическая академия Украины им. Ярослава Мудрого»
(г. Харьков)*

Происхождение, значение и основные принципы кашрута в иудаизме

Кашрут – дозволенность или пригодность с точки зрения Галахи. В обиходе этот термин чаще всего связан с вопросом о пригодности пищи к употреблению.

К вопросу о происхождении Кашрута существует лишь один ответ – Тора. Действительно, законы кошерности пищи четко описаны в Пятикнижии Моисеевом (оно же Тора), как в предписаниях Бога еврейскому народу. А поскольку с точки зрения иудаизма Тора была записана Моисеем на горе Синай со слов Бога, то кашрут является волей Творца.

Пища, которая пригодна к употреблению, называется кошерной, в противоположность ей существует понятие «трефа». Предписания о кашруте прежде всего относятся к правилам употребления продуктов животного происхождения, а также способам их приготовления. Надо уметь представлять себе, какие животные являются чистыми (кошерными), а какие – нечистыми. Чистыми являются жвачные парнокопытные млекопитающие (именно соблюдение 2-х этих правил является необходимым, например, свинья – парнокопытное, но не жвачное животное).

Актуальным вопросом является: зачем нужен кашрут и зачем его придумали. Смысл и цель законов о пище не объяснены в Торе. Предлагаемые